

Hidrogenul – în cautarea unui cadru comercial și legislativ

Hidrogenul ca purtător de energie nu este un concept nou, discuții pe acest subiect existând de mai bine de 100 ani. Cu toate acestea, în contextul tranziției energetice și al circumstanțelor geopolitice actuale, hidrogenul a devenit un subiect amplu dezbătut la nivel european și global, fiind recunoscut de către adepții acestuia drept o parte importantă din soluție pentru decarbonizarea în masă a industriei și pentru echilibrarea intermitențelor surselor regenerabile de energie.

Prin urmare, Uniunea Europeană (UE) planuiește să investească sute de miliarde de euro în cercetarea și inovarea tehnologiilor pentru hidrogen și în dezvoltarea unor astfel de proiecte.

În lumina celor menționate mai sus, noi ne propunem să redăm în cele ce urmează, cele mai importante aspecte legislative la nivel european și național cu privire la implementarea proiectelor de hidrogen. Pe scurt, legislația națională a fost modificată în vederea facilitării dezvoltării proiectelor de hidrogen, însă în momentul de față, există mai multe prevederi ce pot îngreuna în mod nejustificat implementarea unor astfel de proiecte. Așadar, actualizarea cadrului legislativ național este de esență dezvoltării proiectelor de hidrogen.

Cadrul de reglementare al UE

Întreaga politică energetică la nivelul Uniunii Europene urmărește crearea unor condiții optime pentru integrarea hidrogenului în mixul energetic al Statelor Membre.

Printre cele mai importante demersuri legislative menționăm Pactul Verde European (Green Deal), Legea europeană a climei, Strategia UE privind hidrogenul, RepowerEU, precum și alte propuneri legislative cum ar fi pachetul “Fit for 55”, propunerea unui regulament și a unei directive privind piața internă a energiei regenerabile, a gazelor naturale și a hidrogenului.

Mesajul tuturor actelor normative menționate mai sus este clar: extinderea graduală și sistematică a proiectelor de hidrogen până în anul 2050.

Hidrogenul reprezintă un produs dedicat mai multor piețe

Cea mai importantă caracteristică a hidrogenului este versatilitatea, atât din punct de vedere al producției cât și al modului de utilizare.

Hidrogenul poate fi produs din toate tipurile de surse de energie prin diverse metode de producție. Hidrogenul

verde (produs din energie regenerabilă prin electroliză) este cel mai susținut la nivelul Uniunii Europene datorită faptului că modalitatea sa de producție nu presupune emiterea de gaze cu efect de seră. Cu toate acestea, cel puțin în perioada tranziției energetice, și hidrogenul albastru (produs din combustibili fosili prin metoda captării și stocării dioxidului de carbon - CCS) precum și cel roz (produs din energie nucleară prin electroliză) sunt din ce în ce mai prezente în politica energetică a UE.

Cu privire la utilizarea hidrogenului, patru piețe diferite ies în evidență: piața gazelor naturale (în cazul în care hidrogenul va fi injectat în sistemul național de transport), piața mobilității (pentru sectorul transporturilor greu de electrificat precum transportul rutier de mare tonaj, transportul maritim și aerian), piața energiei electrice (în cazul în care hidrogenul va fi transformat în energie electrică și injectat în rețeaua electrică națională) sau piața industriei tradiționale.

Considerăm că un prim punct de plecare în creionarea unui cadru legislativ clar este identificarea diferențelor dintre aceste piețe și reglementarea acestora în mod corespunzător.

Finanțarea proiectelor de hidrogen la nivel național

În acest moment, autoritățile publice se concentrează pe absorbția fondurilor nerambursabile UE din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență. Ministerul Energiei a lansat apelul în sprijinirea investițiilor pentru construirea capacităților de producere a hidrogenului verde prin electroliză punând la dispoziția investitorilor cca. 150 de milioane EUR. Finanțarea maximă disponibilă care poate fi acordată pentru un proiect de investiții, per companie, nu poate depăși 50 milioane EUR. Proiectele pot fi depuse până la data de 31 iulie 2022, dar există șanse ca acest termen să fie prelungit.

De asemenea, este de așteptat că un nou apel cu privire la Fondul de Modernizare să fie lansat. Fondul de Modernizare este un program de finanțare dedicat pentru a sprijini 10 state membre ale UE cu venituri reduse, printre care se numără și România, pentru a asigura o tranziție de succes către neutralitatea climatică, contribuind la modernizarea sistemelor energetice.

Legislația națională

Legislația română privind producția de hidrogen a început să capete contur în anul 2020, când Legea energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012 a fost modificată prin mai multe acte legislative. În acest sens, cele mai importante amendamente sunt următoarele:

- (i) Ministerul Energiei eliberează autorizații pentru înființarea de noi capacități de producere a hidrogenului pe baza unor norme procedurale aprobate prin ordin al ministrului.
- (ii) Autoritatea Națională pentru Energie și Reglementare eliberează licențe pentru exploatarea comercială a instalațiilor de producere a hidrogenului și autorizații aferente proiectării, execuției și exploatării acestor instalații.
- (iii) Producătorii de hidrogen sunt asimilați producătorilor de gaze naturale. Ținând cont de faptul că majoritatea obligațiilor din sarcina producătorului de gaze naturale nu sunt compatibile cu activitatea de producție a hidrogenului, aceasta ar fi una dintre prevederile ce ar necesita modificări legislative pentru a diferenția cele patru piețe ale hidrogenului, așa cum acestea au fost menționate anterior.

Cadrul legislativ cu privire la producția, transportul și stocarea hidrogenului trebuie analizat cu ajutorul unei abordări sistematice cu alte dispozițiile legale aplicabile, cum ar fi cele din domeniul substanțelor periculoase, substanțelor explozive, emisiilor industriale, protecției mediului, urbanism și construcții. Toate aceste prevederi sunt aplicabile selectiv, în funcție de etapa de implementare a proiectului și de caracteristicile acestuia.

Modalitatea în care unele din aceste prevederi sunt aplicabile proiectelor de hidrogen (în mod special hidrogenului verde ale cărui emisii sunt aproape inexistente) este neclară și în unele cazuri total inadecvată.

Cu titlu de exemplu menționam următoarele:

- (i) incidența legislației cu privire la emisiile industriale;
- (ii) modalitatea de aplicare a legislației cu privire la evaluarea impactului asupra mediului;
- (ii) aplicarea unor prevederi generale legate de distanțe de siguranță care ar face imposibilă amplasarea unor stații de încărcare hidrogen în locații deja existente pentru reîncărcarea cu alte tipuri de combustibil.

Mai mult decât atât, lipsa unor prevederi clare cu privire la producția, transportul și stocarea hidrogenului poate îngreuna din punct de vedere administrativ dezvoltarea acestui tip de proiecte, investitorii fiind puși în situația de a explica autorităților modalitatea în care unele prevederi aplicabile altor domenii trebuie să se aplice prin asimilare și proiectelor de hidrogen. Acest aspect poate crea întârzieri majore în dezvoltarea proiectelor de hidrogen la nivel național.

Pe scurt, putem spune că legislația română are anumite bariere legislative și administrative în ceea ce privește activitatea de producție, stocare și de transport a hidrogenului. Deși pot fi identificate soluții pentru implementarea unor astfel de proiecte, în stadiul actual incipient de dezvoltare legislativă și de piață, adaptarea corespunzătoare a întregului cadru legal reprezintă un pas semnificativ.